

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศไทยคือ การขาดดุลการค้าเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจจะเน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อทดแทนการนำเข้าทำให้ส่งผลกระทบต่อดุลการค้าของไทย ซึ่งรัฐบาลก็มีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะทำการแก้ไขปัญหานี้ ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจต่อมารัฐบาลจึงให้การส่งเสริมการลงทุนการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าพร้อมกับอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และพยายามเร่งรัดการส่งออกให้มากที่สุด แต่ในปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและต่างประเทศต้องประสบปัญหาต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาการส่งออก คือ การแข่งขันในตลาดโลกทั้งในด้านราคาและคุณภาพสินค้า นั้นหมายถึงว่าการที่เราจะสามารถยืนอยู่ได้ และทำให้สินค้าของเราแข่งขันกับต่างประเทศได้นั้น จะต้องผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพดีและต้นทุนต่ำ วิธีการลดต้นทุนการผลิตที่สำคัญอันหนึ่ง ได้แก่ การเพิ่มผลผลิต (Productivity) ซึ่งหมายถึงการเพิ่มความสามารถหรือประสิทธิภาพในการเปลี่ยนปัจจัยหรือทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตต่าง ๆ ให้เป็นผลิตภัณฑ์ด้วยจำนวนทรัพยากรหรือปัจจัยที่ใช้ในการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ ที่ดิน อาคาร โรงงาน เครื่องจักรกล วัสดุ วัตถุดิบ เงินทุน แรงงาน ฯ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า " ทรัพยากรมนุษย์ " หรือแรงงานนั้นถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุด ที่จะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหน่วยงานหรือองค์การและประเทศชาติ ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานจึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาและส่งเสริมให้เกิดขึ้น

การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน (Labour Productivity) คือการทำให้อัตราส่วนระหว่างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ได้กับทรัพยากรบุคคลที่มีค่าสูงขึ้น ซึ่งก็คือการทำให้พนักงานของบริษัหรือประชากรของประเทศมีขีดความสามารถในการผลิต หรือการทำงานสูงขึ้น โดยเฉพาะในขณะที่ประเทศไทยขาดดุลการค้าเป็นอันมาก การแสวงหาลู่ทางเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานให้มีการใช้แรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย

สินค้าลดลงและสามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ ทำให้ความต้องการสินค้าของไทยในตลาดต่างประเทศสูงขึ้น สามารถทำกำไรได้มากขึ้นส่งผลให้ขยายธุรกิจไปได้ ก่อให้เกิดการจ้างงานอย่างต่อเนื่องและลดการว่างงาน ประสิทธิภาพแรงงานทำให้เงินเฟ้อลดลงเพราะต้นทุนการผลิตและราคาสินค้าต่ำลง ทำให้คนมีรายได้ที่แท้จริงสูงขึ้น (real earning) และจะเป็นผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตมากขึ้น อันจะนำไปสู่การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยส่วนรวม

จากการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญในด้านการเพิ่มผลผลิต (David J. Sumanth 1985: 12 - 24) พบว่าการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานมีความสำคัญต่อพัฒนาการในระดับประเทศชาติคือประเทศที่มีระดับและอัตราการเพิ่มผลผลิตสูงจะมีมาตรฐานการครองชีพของประชากรสูง อำนาจเศรษฐกิจและการเมืองเหนือกว่าและอัตราเงินเฟ้อต่ำกว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มผลผลิตต่ำกว่า สำหรับการศึกษาระดับหน่วยงานหรือองค์การ การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานมีความสำคัญ คือ

1. ทำให้หน่วยงานหรือองค์การได้รับผลตอบแทนในรูปกำไรสูงขึ้น
2. พนักงานได้รับเงินตอบแทนในรูปของค่าจ้างแรงงาน สวัสดิการ ฯ สูงขึ้น
3. สาธารณชนจะได้รับประโยชน์ทางสังคมจากหน่วยงานหรือองค์การนั้น เพิ่มขึ้น

จากการเพิ่มรายได้

4. ผู้บริโภคจะจ่ายเงินสำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการของหน่วยงานนั้น ๆ ในอัตราที่ต่ำลง อันสืบเนื่องมาจากการเพิ่มผลผลิตทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดแจ้งว่าการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อทุก ๆ ฝ่าย ทั้งฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้างและประเทศชาติ

1.2 สภาวะและปัญหาของอุตสาหกรรมปลากระป๋องในประเทศไทย

จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายอีกประเภทหนึ่งที่เป็นความหวังของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศ การส่งเสริมการส่งออกจึงนับว่าเป็นมาตรการที่สำคัญอันหนึ่งของนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ที่ควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการตลาดและการผลิตเพื่อที่จะนำมาซึ่งเงินตราจากต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อกระตุ้นความเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมและสังคมของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมปลากระป๋องนั้นเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกประเภทหนึ่งที่ได้เพิ่ม

ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น เนื่องจากอุตสาหกรรมปลากระป๋องเป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก (Labour Intensive) ในการพัฒนาอุตสาหกรรมปลากระป๋องจึงก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น และจากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ ประกอบกับความต้องการปลากระป๋องของไทยในตลาดโลกได้มีเพิ่มขึ้น จึงทำให้อุตสาหกรรมปลากระป๋องของไทยขยายตัวมากขึ้น นอกจากนี้ในปัจจุบันประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เช่น ญี่ปุ่น ไต้หวัน ได้ลดกำลังการผลิตลงเนื่องจากค่าเงินที่แข็งตัวขึ้น ค่าแรงงานสูง ๆ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยจึงได้เปรียบกว่าเนื่องจากแรงงานในการผลิตในภาคอุตสาหกรรมอาหารกระป๋องนั้นยังมีมากเกินพอ ทำให้ค่าจ้างแรงงานถูกกว่า และสามารถขยายกำลังผลิตเข้าสู่ตลาดต่างประเทศได้ แต่ในขณะเดียวกันปัญหาคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้แรงงานต่ำ จะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง เพราะอุตสาหกรรมปลากระป๋องจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นส่วนสำคัญในการทำงานเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นการศึกษาและวิจัยทางด้านแรงงานในอุตสาหกรรมปลากระป๋อง เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตจะช่วยให้อุตสาหกรรมปลากระป๋องไทยได้เปรียบกว่าประเทศคู่แข่ง จึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมปลากระป๋องเพื่อการส่งออกของไทย และยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพให้กับแรงงานด้วย

อุตสาหกรรมปลากระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมที่แปรสภาพผลิตผลทางการเกษตรให้มีสภาพเป็นสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการพัฒนาด้านการเกษตรควบคู่กัน ไปด้วยกับด้านอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ในสินค้าแทนการจำหน่ายเป็นปลาสดไปตลาดต่างประเทศจึงง่ายต่อการเก็บรักษาและขนส่ง ประกอบกับเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร (Labour intensive) จึงเป็นการสร้างงานให้กับคนในประเทศมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นช่วยลดปัญหาการว่างงาน นอกจากนี้แล้วยังมีความสำคัญอื่นอีก คือ

1. เนื่องจากอาหารทะเลเป็นสินค้าประเภทเสียง่าย การนำเอามาบรรจุกระป๋องจะเป็นการรักษาสภาพให้คงสภาพได้มากขึ้น ไม่เป็นการทิ้งหรือเหลือค้างจาก การจำหน่ายไปโดยเปล่าประโยชน์

2. โรงงานปลากระป๋องมักอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ดังนั้นจึงเป็นการก่อให้เกิดความเจริญเติบโตในแหล่งนั้น ๆ ทำให้มีการพัฒนาในด้านสาธารณูปโภคต่างๆ

3. เป็นการสนับสนุนอาชีพการประมงให้มีการพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยยกระฐานะของชาวประมงให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

4. เป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตกระป๋อง

จากความสำคัญของอุตสาหกรรมปลากะป๋องต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยส่วนรวมของประเทศไทยดังกล่าว จึงได้ระบุให้เป็นอุตสาหกรรมที่อยู่ในข่ายที่ได้รับการส่งเสริมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6

1.2.1 การผลิต

อุตสาหกรรมปลากะป๋องของไทยได้เริ่มมีขึ้นครั้งแรกในปี 2501 แต่กรรมวิธีการผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน โดยทั่วไปโรงงานที่ผลิตปลากะป๋องจะทำการผลิตอาหารทะเลกระป๋อง ผักและผลไม้กระป๋องประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น บุกกระป๋อง กุ้งกระป๋อง หอยกระป๋อง ปลาหมึกกระป๋อง เป็นต้น การผลิตจึงทำในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจการอาหารกระป๋องอื่น ๆ โดยมีระดับการผลิตค่อนข้างต่ำ และเป็นไปเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ จนกระทั่งปี 2514 เป็นช่วงของการเริ่มแผนพัฒนาฉบับที่ 3 รัฐบาลมีนโยบายเน้นหนักในการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ประกอบกับคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเริ่มให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องเพื่อการส่งออก ทำให้มีโรงงานขนาดใหญ่เกิดขึ้น และยังผลให้อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องอันรวมอุตสาหกรรมปลากะป๋องเข้าไว้ด้วยกันขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันมีโรงงานผลิตปลากะป๋องที่เปิดดำเนินการแล้วมากกว่า 30 โรงงาน แสดงในภาคผนวก ก. (ตารางที่ 1) สำหรับโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด จนถึงปัจจุบันมี 28 โรงงาน โดยมี 6 โรงงานที่ได้รับการส่งเสริม 2 ครั้ง (แสดงในตารางที่ 2) จะเห็นได้ว่าการผลิตปลากะป๋องเป็นผลิตภัณฑ์หลักแล้ว โรงงานส่วนใหญ่จะผลิตอาหารทะเลกระป๋องชนิดอื่นด้วย กำลังการผลิตปลากะป๋องของโรงงานที่เปิดดำเนินการแล้ว ปี 2528 มีทั้งหมด 142,678 ตัน/ปี โดยมีจำนวนเงินทุน 790.44 ล้านบาท ในปัจจุบันกำลังการผลิตได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากรัฐบาลได้ให้การส่งเสริมและลู่ทางการส่งออกดี ทำให้กำลังการผลิตปลากะป๋องมีประมาณมากกว่า 200,000 ตัน/ปี ผลผลิตที่ได้ทั้งหมดนี้ประมาณร้อยละ 85 ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

1.2.2 วัตถุดิบ

ปลาที่ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปลากระป๋อง ได้แก่ ปลาโอ (ปลาทูน่า) ปลาชาร์ตัน ปลาทูแขก ปลาดาทู และปลาหลังเขียว (MACKELER) เป็นต้น โดยเฉพาะปลาทูน่า เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตเพื่อการส่งออก ปลาทูน่าที่นิยมนำมาผลิตปลาทูน่ากระป๋อง ได้แก่ ปลาทูน่าโอแถบ (Skipjack tuna) ปลาทูน่าครีบน้ำยาว (Albacore tuna) ปลาทูน่าครีบลีเหลือง (Yellow fin tuna) ปลาทูน่าโอดำ (Tonggol tuna) และปลาทูน่าโอสาย (Bonito tuna) การผลิตปลากระป๋องส่วนใหญ่มุ่งเพื่อการส่งออกแทบทั้งสิ้น และสินค้าที่ผลิตมักได้แก่ ปลาทูน่ากระป๋อง ดังนั้นความต้องการปลาทูน่าสดที่ใช้ในการผลิตจึงมีปริมาณสูงขึ้นด้วย แต่ปริมาณปลาที่จับได้ในประเทศมีไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงทำให้ผู้ผลิตประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ จำเป็นต้องมีการนำเข้าปลาทูน่าสดจากต่างประเทศ

1.2.3 จำนวนคนงาน

อุตสาหกรรมปลากระป๋องเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก (Labour Intensive) ในปัจจุบันมีจำนวนแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมนี้ประมาณมากกว่า 15,000 คน ซึ่งลักษณะแรงงานที่ใช้จะต้องมีความชำนาญสูงและอดทนพอสมควร ทั้งนี้เพราะสภาพภายในโรงงานประเภทนี้มักจะชื้นแฉะ มีกลิ่นคาวปลาและร้อนอบอ้าว นอกจากนี้คนงานจะต้องระมัดระวังในเรื่องของความสะอาดเป็นพิเศษ

1.2.4 การส่งออก

ตลาดอาหารกระป๋องของไทยมีทั้งภายในประเทศและการส่งออก แต่ความต้องการภายในประเทศมีน้อยกว่ามากเมื่อเทียบกับการส่งออก การส่งออกอาหารทะเลกระป๋อง โดยเฉพาะปลากระป๋องมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปีและเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าส่งออกปลากระป๋องในปี 2529 จะมีมูลค่าการส่งออกประมาณร้อยละ 78 ของผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋องทั้งหมด แสดงในตารางที่ 1.1 โดยเฉพาะปลาทูน่ากระป๋องจัดว่าเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมอย่างมากในตลาดต่างประเทศ ซึ่งมูลค่าการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 68.75 ของผลิตภัณฑ์อาหารทะเลบรรจุกระป๋องทั้งหมด แสดงตารางที่ 1.2 และเป็นสัดส่วนร้อยละ 91 ของมูลค่าการส่งออกปลากระป๋องทั้งหมด จากความต้องการอาหารทะเลกระป๋องจากต่างประเทศมีปริมาณสูงขึ้น ในปี 2531 ได้กำหนด

ตารางที่ 1-1 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลากระป๋องเปรียบเทียบกับอาหารทะเลกระป๋องทั้งหมด

ปี	ปลากระป๋อง		กุ้งกระป๋อง		ปลาทูกระป๋อง		ปลาหมึกกระป๋อง		อาหารทะเลกระป๋องอื่นๆ		รวม		มูลค่าร้อยละปลากระป๋อง
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ของอาหารทะเลกระป๋อง
2522	10,552	373.50	-	-	-	-	163	5.00	13,408	844.18	24,123	1,222.68	30.55
2523	14,159	633.39	-	-	-	-	695	29.06	17,038	386.89	31,892	1,619.34	37.26
2524	28,371	1,109.48	-	-	-	-	552	21.47	15,249	1,009.25	44,172	2,140.20	51.84
2525	43,706	1,664.51	-	-	-	-	1,341	42.42	20,722	1,478.81	65,769	3,185.74	52.25
2526	49,947	2,115.93	-	-	-	-	2,227	67.35	22,119	1,778.98	74,293	3,962.26	53.40
2527	81,419	3,696.35	11,631	917.49	6,989	801.44	1,805	66.09	8,624	367.84	110,467	5,858.21	63.10
2528	102,944	5,203.89	12,231	1,028.74	6,378	700.19	1,102	47.32	9,831	365.85	132,486	7,345.99	70.84
2529	165,000	8,241.00	14,790	1,182.00	8,350	878.00	1,350	65.00	10,960	377.00	200,450	1,0545.00	78.15

ตารางที่ 1-2 แสดงมูลค่าส่งออกปลาทุ่นน้ำกระป๋องเปรียบเทียบกับมูลค่าส่งออกอาหารทะเลกระป๋อง ปี 2527 - 2530

รายการ	2527		2528		2529		2530	
	อาหารทะเล กระป๋อง	ปลาทุ่นน้ำ กระป๋อง	อาหารทะเล กระป๋อง	ปลาทุ่นน้ำ กระป๋อง	อาหารทะเล กระป๋อง	ปลาทุ่นน้ำ กระป๋อง	อาหารทะเล กระป๋อง	ปลาทุ่นน้ำ กระป๋อง
ปริมาณการส่งออก (ตัน)	11,0234 (48.4)	39,862 -	132,457 (20.2)	87,134 (111.6)	205,615 (55.2)	141,952 (62.9)	282,862 (11.3)	198,000 (39.5)
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	52,987 (0.7)	46,510 -	55,392 (4.6)	53,022 (14.0)	53,116 (-4.1)	52,905 (-0.2)	56,628 (6.6)	54,545 (3.1)
มูลค่าปลาทุ่นน้ำกระป๋องคิดเป็น ร้อยละของอาหารทะเลกระป๋อง	31.75		63		68.75		83.33	

( ) : แสดงร้อยละของการเปลี่ยนแปลงเป็นอัตราเพิ่มจากปีก่อน

* : ปริมาณการ

ที่มา : กรมศุลกากร

เป้าหมายการส่งออกเป็นมูลค่า 14,000 ล้านบาท ประเทศไทยส่งออกมากได้แก่ สหรัฐอเมริกา และประชาคมยุโรป และประเทศที่มีการขยายตัวในการนำเข้าสูง คือฝรั่งเศส แคนาดา อิตาลี และเนเธอร์แลนด์

1.2.5 ปัญหาการผลิต

เนื่องจากอุตสาหกรรมปลากระป๋องเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก (Labour Intensive) ซึ่งต้องใช้ฝีมือ ความชำนาญ และมีความซัพพลายเออร์พอสมควร ตลอดจนถึงมีความรับผิดชอบสูงเพราะโรงงานผลิตปลากระป๋องเพื่อการส่งออกจำเป็นต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาด ดังนั้นคุณภาพและประสิทธิภาพของแรงงานจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมประเภทนี้ สำหรับปัญหาที่โรงงานประสบอยู่โดยทั่วไป คือ ปัญหาการทำงานของคนงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรทำให้ผลผลิตต่ำ คนงานมีความรับผิดชอบงานต่ำ และเรียนรู้งานช้า ปัญหาการเข้าออกของคนงานสูงทำให้ต้องเสียเวลาฝึกงานให้กับคนงานใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพในโรงงานและการจ้างงานซึ่งโรงงานมักจะใช้ระบบการจ้างงานเป็นรายวัน นอกจากระดับหัวหน้าคนงานขึ้นไปจะจ้างเป็นรายเดือน ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนงานขาดความมั่นใจในงานที่ทำอยู่ นอกจากนี้ทางโรงงานเองยังไม่มีระบบการบริหารงานคนงาน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น วิธีการสร้างแรงจูงใจคนงานในส่วนงานต่าง ๆ ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากปัญหาทางด้านแรงงานแล้ว โรงงานยังประสบกับปัญหาวัตถุดิบที่มีไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากภาวะการณัธรรมาชาติ และปริมาณปลาที่จับได้ในประเทศมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ปัญหาการรักษาระดับความสดของปลา นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องคุณภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศคู่ค้า

ในปัจจุบันประเทศไทยได้นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนประกอบกับปลาทูน่าซึ่งต่างประเทศนิยมรับประทาน ประเทศไทยเรายังมีน้อยและถึงแม้ว่าจะมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศในบางส่วน อุตสาหกรรมปลากระป๋องก็เป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญที่นำเงินตราจากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทย ช่วยลดดุลการค้าและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก และลดภาวะการว่างงานเนื่องจากอุตสาหกรรมปลากระป๋องจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก

1.2.6 ปัญหาทางการตลาด

โรงงานผู้ผลิตในประเทศมักแข่งขันตัดราคากันเอง นอกจากนั้นต้นทุนการผลิตยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ดังนั้นหากผู้ผลิตพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตก็จะช่วยให้สามารถลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลงได้ อันจะเป็นการเพิ่มอำนาจแข่งขันในตลาด และเป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมปลากระป๋องเพื่อการส่งออก ช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงการจัดการด้านแรงงานในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมปลากระป๋อง
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางการผลิตและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้น

1.4 รายงานสำรวจงานวิจัย (LITERATURE SURVEY)

โกวิทย์ วัลลภาพันธ์., 2522

วิทยานิพนธ์เป็นการศึกษาเพื่อหาวิธีการเพิ่มผลผลิตของ โรงงานอุตสาหกรรมอาหารกระป๋องขนาดเล็กในประเทศไทย โดยใช้โรงงานตัวอย่างซึ่งได้เสนอวิธีการเพิ่มผลผลิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต วิธีการผลิต กระบวนการผลิต แผนผังโรงงานและการขนถ่ายวัสดุของ โรงงาน ผลิตปลาซาร์ดีนกระป๋องและเนื้อสัตว์กระป๋อง

พ่ายัพ พยอมยนต์., 2530

บทความมุ่งเน้นแนวคิดในการกำหนดเป้าหมายการสร้างงานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 โดยเชื่อมโยงถึงสภาวะการใช้แรงงานและลักษณะที่สำคัญของแรงงานไทย เพื่อการกำหนดเป้าหมายตลอดจนนโยบาย และแผนปฏิบัติการสร้างงาน เพื่อให้สอดคล้องและประสานงานให้เกิดความเป็นไปได้ในแนวทางปฏิบัติได้มากขึ้น สำหรับแนวนโยบายและแผน

ปฏิบัติการสร้างงานสาขาอุตสาหกรรมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เป้าหมายการจ้างงานกำหนดให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นประมาณ 8 แสนคน หรือเฉลี่ยปีละ 160,000 คน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการสร้างงานในอุตสาหกรรมที่จะมีบทบาทต่อการจ้างงานสูง และเพื่อให้เป้าหมายการสร้างงานนี้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดมาตรการที่สำคัญทั้งมาตรการด้านการส่งเสริมการลงทุน และมาตรการทางการตลาด ฯ พร้อมทั้งกล่าวถึงแผนปฏิบัติการเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

มงคล สอนสวัสดิ., 2519

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ระบบค่าแรงจูงใจในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ศึกษาโดยการสัมภาษณ์บุคคล 3 ระดับของโรงงาน คือ ระดับผู้จัดการ หัวหน้าพนักงาน และระดับพนักงาน ทำให้ทราบถึงการใช้ระบบค่าแรงจูงใจมีส่วนทำให้ปริมาณผลผลิตและคุณภาพสูงขึ้นและการใช้ระบบค่าแรงจูงใจจะมีผลต่อจิตใจของคณงานที่ได้รับค่าแรงจูงใจ และคณงานที่ไม่ได้รับค่าแรงจูงใจ สำหรับปัญหาการใช้ค่าแรงจูงใจในโรงงานเกิดขึ้นได้จากปัญหาการตั้งมาตรฐานการผลิตที่ไม่เหมาะสมและปัญหาการคำนวณค่าแรงจูงใจของการทำงานเป็นกลุ่มฯ

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ, วีรวรรณ์ พูลพิทักษ์, นฤมล สมิตินัน., 2526

รายงานผลการวิจัยเป็นการศึกษาการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมปลากระป๋อง ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก ตลอดจนบทบาทของภาครัฐบาลและเอกชนที่มีต่ออุตสาหกรรมนี้ ศึกษาโดยใช้กลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ผลิตปลากระป๋องอย่างถูกต้องตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 8 ราย รายงานผลการวิจัยปรากฏว่าการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่มีปัญหาทางด้านวัตถุดิบทั้งทางด้านปริมาณไม่สม่ำเสมอและคุณภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาอัตราการเข้าออกของคณงานสูง

สาธิต จิตต์ประทุม., 2528

รายงานการศึกษาวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของอุตสาหกรรมปลากระป๋องเพื่อการส่งออกของไทย โครงสร้างการจำหน่าย โครงสร้างการส่งออก ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสู่ทางการส่งออกของอุตสาหกรรมปลากระป๋องอยู่ในขั้นที่น่าพอใจ การผลิตมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคตแต่ปัญหาที่อุตสาหกรรมกำลังเผชิญคือ ปัญหาทางด้าน การตลาด

ขาดความร่วมมือในการส่งออกเกิดการตัดราคา สำหรับปัญหาด้านการผลิตนั้นมาจากค่าจ้างแรงงานที่เริ่มจะสูงขึ้น ในขณะที่คุณภาพยังต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศคู่แข่ง

สมนึก วิสุทธิแพทย์., 2528, โกวิทย์ วัลลภาพันธ์., 2522

ได้อ้างอิง รายงานการประชุมของคณะผู้เชี่ยวชาญจากประเทศต่าง ๆ ที่จัดโดย ILO (International Labour Organization) รายละเอียดของการประชุมได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยทางจิตวิทยาของแรงงานที่มีผลต่อความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตของหน่วยงาน ที่ประชุมได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติต่อแรงงาน เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับแรงงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานที่ดีขึ้น

สุเทพ เข้มแข็งปรีชานนท์., 2528

เอกสารรายงานฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมปลาทูน่าของประเทศ ไทย โดยทำการศึกษาทางด้านการผลิต การตลาดและลู่ทางในอนาคต ทางด้านการผลิตได้ศึกษาถึง วัตถุประสงค์ กรรมวิธีการผลิต ต้นทุนการผลิต และปัญหาการผลิต ในด้านการตลาดนั้นได้ศึกษาถึง ลักษณะตลาดวิธีการจำหน่าย ความต้องการของตลาด และปัญหาทางด้านการตลาด

DAVID J. SUMANTH., 1985

หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นมาเพื่อให้นำไปใช้งานได้ในด้านวิศวกรรมการผลิตและการจัดการ โดยได้เน้นถึงขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน 4 ขั้นตอนคือ การวัดผลงาน การประเมินค่า การวางแผนและการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยให้แนวคิด วิธีการ เครื่องมือ และเทคนิคที่จะนำไปใช้ในการวัดผลงาน การประเมินค่า การวางแผนและการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพื่อให้การจัดการการผลิตเป็นไปอย่างมีระบบ

INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION., 1987

หนังสือเล่มนี้เป็นรายงานการประชุมของผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มประเทศอาเซียน จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมแนวคิดของการเพิ่มผลผลิตซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายแรงงานและฝ่ายจัดการ การประชุมนี้ทำการเสนอในรูปแบบของกรณีศึกษา โดยได้แสดงถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ

หรือความล้มเหลวของการเพิ่มผลผลิตที่ระดับการผลิตของกิจการในการเพิ่มผลผลิตนั้นทำได้หลายส่วนคือ เครื่องจักร การจัดองค์การ แรงงานฯ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ คุณภาพของคนงานและความสัมพันธ์ระหว่างคนงานและการจัดการ กล่าวคือ การเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานเพื่อเพิ่มผลผลิตในหน่วยงาน โดยทั่วไปจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะคนงาน

JAME L. RIGGS., 1981

หนังสือเล่มนี้ได้เขียนถึงระบบการผลิตในเรื่องของการวางแผน การวิเคราะห์และการควบคุมการผลิต ในการวางแผนการผลิตซึ่งจะเริ่มตั้งแต่การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยได้ใช้วิธีเชิงปริมาณ สำหรับการวิเคราะห์ได้เน้นในเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการทำงานของคน สภาพแวดล้อม เครื่องจักร ในด้านการควบคุมการผลิต จะเป็นการประเมินค่าของคุณภาพและปริมาณของผลิตภัณฑ์ และประสิทธิภาพของการผลิต

1.5 ขอบเขตของงานวิจัย (SCOPE OF THE STUDY)

1. ศึกษาเฉพาะโรงงานตัวอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมพลาสติกในประเทศไทยมีจำนวนโรงงานมากกว่า 30 โรงงาน ลักษณะของการศึกษาจึงไม่เอื้ออำนวยให้ทำการศึกษาคครอบคลุมทุกโรงงาน
2. ศึกษาการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก โดยเน้นในด้านพลาสติกประเภทโพรฟิล ซึ่งมีการส่งออกมากที่สุด

1.6 ขั้นตอนการทำวิจัย (STEP OF THE STUDY)

1. ศึกษาความเป็นมาและการดำเนินงานในปัจจุบันของ โรงงานตัวอย่าง โดยศึกษาในด้านการผลิต การจัดการผลิต การจัดการแรงงาน วิธีการทำงาน การจัดองค์การ และการสั่งงาน
2. ศึกษาและวิเคราะห์ระบบการผลิตของ โรงงานที่ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพและไม่ประหยัด โดยวิเคราะห์งานในขั้นตอนการผลิตที่ใช้แรงงานเป็นส่วนสำคัญ

3. ศึกษาวิธีการปรับปรุงการผลิตของโรงงานตัวอย่าง เพื่อเสนอปรับปรุงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในส่วนที่ใช้แรงงาน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบันของโรงงาน
4. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
5. จัดรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมปลากระป๋อง เพื่อการส่งออกและส่งเสริมสินค้าให้มีอำนาจในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศมากขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมปลากระป๋องในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตลดต้นทุนต่อหน่วย ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจแข่งขันในตลาด
3. ทำให้สามารถควบคุมการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เป็นการก่อให้เกิดการสร้างงานในอุตสาหกรรมการส่งออก อันสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534)
5. เป็นการเสริมสร้างแรงงานให้มีคุณภาพ ก่อให้เกิดรายได้ของแรงงานเพิ่มขึ้น
6. เป็นการประสานประโยชน์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง นอกจากนี้ยังช่วยในการบริหารค่าจ้างในสถานประกอบการและคัดเลือกบรรจุกองงานได้อย่างเหมาะสม
7. เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน